

Sygn. akt III AUa 1087/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.) SO del. do SA Małgorzata Pasek
Protokolant: stażysta Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2013 r. w Lublinie

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni K. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 22 sierpnia 2013 r. sygn. akt VIII U 1134/13

oddala apelację.

III AUa 1087/13

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 26 marca 2013 roku odmówił K. S. uchylecia decyzji z dnia 6 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2011 roku, Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2009, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury K. S. za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku. W uzasadnieniu wskazano, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku został ogłoszony w Dzienniku Ustaw w dniu 22 listopada 2012 roku i począwszy od tego dnia utraciły moc obowiązującą cytowane powyżej przepisy, w zakresie w jakim znajdowały zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniosła odwołanie, domagając się jej uchylenia, w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do należnej jej emerytury poczynając od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 r.

Wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że K. S., urodzona (...), w dniu 1 października 2008 roku złożyła wniosek o emeryturę, wskazując, że nadal pozostaje w stosunku pracy z (...) S.A. Decyzją z dnia 21 października 2008 roku organ rentowy przyznał jej prawo do emerytury od dnia 1 października 2008 roku, jednocześnie zawieszając jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. W dacie przyznania skarżącej emerytury nadal obowiązywał (uchylony dopiero z dniem 8 stycznia 2009 roku) przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiący, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Z dniem 8 stycznia 2009 roku przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został uchylony na podstawie przepisu art. 37 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2009 roku Nr 228, poz. 1507). W dniu 11 maja 2009 roku K. S. złożyła wniosek o ponowne przeliczenie i podjęcie wypłaty emerytury.

Na podstawie decyzji z dnia 29 maja 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał ponownego ustalenia wysokości świadczenia oraz podjął jego wypłatę od dnia 1 maja 2009 roku. W tym czasie wnioskodawczyni nadal pozostawała i do chwili obecnej pozostaje w zatrudnieniu.

Decyzją z dnia 6 października 2011 roku organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 1 października 2011 roku z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. Podstawą wydania tej decyzji był przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 257, poz. 1726). W decyzji wskazano, że w celu podjęcia wypłaty świadczenia wnioskodawczyni winna przedłożyć w świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy.

W dniu 27 listopada 2012 roku K. S. złożyła wniosek o wypłatę zawieszonych świadczeń emerytalnych wraz z odsetkami za zwłokę w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku. W odpowiedzi decyzją z dnia 9 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 22 listopada 2012 roku. W dniu 26 marca 2013 roku organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję i odmówił uchylenia decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury K. S. za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

Sąd Okręgowy rozpoznając odwołanie od zaskarżonej decyzji zważył, że podstawą wydania decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 6 października 2011 roku w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury K. S. był przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodany do ustawy przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku Nr 257, poz. 1726), obowiązujący od dnia 1 stycznia 2011 roku. Przepis ten stanowi, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zgodnie z treścią art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku. Przy zastosowaniu wskazanych przepisów organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni.

W kwestii konstytucyjności przytaczanych wyżej przepisów wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny. W wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285) orzekł, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z tym wyrokiem, od dnia 22 listopada 2012 roku przepis art. 103a w zw. z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc obowiązującą w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytur przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy. Z wyroku Trybunału wynika zatem, że ma on zastosowanie jedynie do ściśle określonej kategorii osób, co oznacza, iż niekonstytucyjność przepisów, których dotyczy, jest jedynie częściowa.

W sytuacji wnioskodawczyni wyrok Trybunału nie będzie miał zastosowania. K. S. istotnie uzyskała prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, jednakże w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązywał do dnia 7 stycznia 2009 roku i był tożsamy w treści z przepisem art. 103a wskazywanej ustawy, a wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury już od dnia 1 października 2008 roku.

Zgodnie zaś z powoływanym wyrokiem Trybunału „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku”, a więc już po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie przepisu art. 103a tej ustawy.

Sąd Okręgowy orzekł, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12, nie wpływa na zmianę sytuacji wnioskodawczyni. Możliwość wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku dotyczy wyłącznie osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku. Wnioskodawczyni uprawniona do emerytury od dnia 1 października 2008 roku nie należy do grona tych osób.

W ocenie Sądu Okręgowego w Lublinie Zakład Ubezpieczeń Społecznych zasadnie wstrzymał wypłatę świadczenia K. S. decyzją z dnia 6 października 2011 roku i zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją trafnie odmówił uchylenia decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części, w jakiej zawiesza prawo do emerytury K. S. za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

Od tego wyroku apelację wniosła wnioskodawczyni K. S. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucała naruszenie przepisów prawa materialnego art. 103 a ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy norma prawna zawarta w tym przepisie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku została uznana za niezgodną z Konstytucją RP zakresie, w jakim znajduje on zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku.

Wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w L. z dnia 26 marca 2013 roku odmawiającej uchylenia decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku i uwzględnienie wniosku poprzez uchylenie decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części w jakiej decyzji ta zawiesza prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, jak i wywody prawne tegoż Sądu dotyczące skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60). Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, aczkolwiek nie rozważył wszystkich problemów prawnych występujących w niniejszej sprawie.

Przede wszystkim podnieść należy, że wnioskodawczyni domagała się wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r., mimo że decyzja wstrzymująca wypłatę świadczenia jest prawomocna. Jako podstawę wznowienia wypłaty wskazał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r.

Na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wznowienie postępowania przed organem rentowym uregulowane jest w art. 114 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz.1585). Regulacje prawne zawarte w tych przepisach dotyczą jednak innej materii tj. ponownego ustalenia prawa, wysokości świadczenia lub zobowiązania, stwierdzonego prawomocną decyzją Zakładu, o ile zajądą okoliczności wskazane w tych przepisach tj. zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. W sprawie niniejszej nie mamy do czynienia z ponownym ustaleniem prawa do świadczenia lub jego wysokości ale ze wznowieniem wypłaty świadczenia na skutek orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niekonstytucyjności przepisu, na podstawie którego dokonano wstrzymania wypłaty. Prawo ubezpieczeń społecznych nie przewiduje w ogóle możliwości wznowienia postępowania przed organem rentowym na skutek wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny. W tej sytuacji jedynym rozwiązaniem jest skorzystanie z uregulowania zawartego w treści art. 123 cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym w sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Sprawy uregulowane ustawą wymienione są jedynie przykładowo w art. 83 ustawy systemowej i bez wątplenia dotyczą również wypłaty świadczeń.

Kodeks postępowania administracyjnego przewiduje możliwość wznowienia postępowania na skutek wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny. Zgodnie z treścią art. 145a. § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. W tej sytuacji skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (art. 145a § 2 k.p.a.).

W sprawie niniejszej wnioskodawczyni złożyła do organu rentowego skargę o wznowienie postępowania w dniu 27 listopada 2012 r. a zatem w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia. Zachodziły tym samym podstawy do merytorycznego rozstrzygnięcia o żądaniu wnioskodawczyni. Pozwany organ rentowy wprawdzie „odmówił uchylenia decyzji” wstrzymującej wypłatę świadczenia, jednakże w uzasadnieniu decyzji wskazał, że brak jest podstaw do wyrównania świadczenia za okres od 1 października 2011 r. do 31 stycznia 2012 r. Zasadnie zatem Sąd Okręgowy zbadał decyzję w płaszczyźnie prawa materialnego, jako odmawiającą wznowienia wypłaty świadczenia za okres od 1 października 2011 r., odnosząc się do treści art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Spór w rozpoznawanej sprawie sprowadza się do zastosowania art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1229 ze zm.) zakwestionowanego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12 w ustalonym stanie faktycznym. Wyrokiem tym Trybunał orzekł, że „art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku, Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych(tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt

2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Oceniając skutki wyroku, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285).

Nie ulega wątpliwości, że wnioskodawczyni nie należy do kręgu osób objętych wyrokiem Trybunału, gdyż prawo do emerytury nabyła od dnia 1 października 2008 roku, a więc w okresie, kiedy realizacja prawa do tego świadczenia wymagała rozwiązania stosunku pracy.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.